

بایه‌گذاران مجله مسابرس آقای محمد جواد صفار

بهانه‌های زندگی؛ بهانه‌های جان!

رفیقی از رفقای جان می‌گفت: «زندگی یعنی آدمی به دنیا می‌آید؛ چند نفر آدم درست و حسابی را می‌بیند و آنان را درک می‌کند و در پایان می‌رود؛ همین!» اما من از آغازین روزهایی که فکر مقدماتی و اقدام ابتدایی برای انتشار مجله‌ای در سازمان حسابرسی، شکل گرفت تا زمان تولد (مجله) حسابرس و طی دوره همکاری با آن، گویا بارها و بارها زندگی کرده‌ام، چرا که با ده‌ها و بلکه بیش از این تعداد، انسانهایی آشنا شدم، و حضورشان را مستقیم و غیرمستقیم درک کردم، که هر یک معنا و ارزش یک زندگی را داشته‌اند.

به بهانه مبارک چاپ یکصدمین شماره مجله حسابرس، دوست دارم از این «زندگی»ها یاد کنم؛ چرا که این مرور و یادآوری، حس خوشایند زندگی دوباره و بلکه چندباره‌ای را برایم به ارمغان می‌آورد.

پیش از آن‌که به نوشتن آغاز کنم توجه خواننده گرامی این مطلب را به چند نکته ضروری جلب می‌کنم:

اول آن‌که؛ ممکن است افرادی از قلم افتاده باشند؛ همین جا از آنها پوزش می‌طلبم.

دوم این‌که؛ تمامی عزیزانی که در این نوشتار از آنها یاد کرده‌ام، انتخاب من نگارنده هستند؛ بنابراین مسئولیت انتخاب به‌تمامی با من است.

سوم آنکه؛ آدمی، آدم است، و زندگیش ماجرای و فرازونشیبی و پسند و ناپسندی دارد. هرچند من در خاطره خود جز «یاد نیک» و «نکویی» از اینان که ذکر خیرشان را به قلم آورده‌ام، نسپرده‌ام اما در هر مورد تنها جنبه‌های مثبت را، به‌زعم خودم مطرح کرده‌ام.

چهارم آنکه؛ برای ترتیب و نظم در یادکردن این عزیزان و این بهانه‌های زندگی، سعی کرده‌ام به‌ترتیب موضوعاتی که در شماره‌های ۱ تا ۹۹ حسابرس درج شده است، ذکر خیری از ایشان بیاورم. گو این‌که همواره این‌گونه نبوده است؛ از اینرو از بابت تقدم و تأخر افراد نیز پوزش می‌طلبم. و آخر این‌که؛ برخی از افراد که نامشان را در این نوشتار آورده‌ام شاید در زندگی و صفحه‌های حسابرس اثر مستقیم کمی داشته‌اند، اما چون حقی خاص برگردن من دارند از آنان نیز یاد کرده‌ام.

مقدمه را کوتاه کنم و به سراغ اصل نوشتار بروم.

دوست می‌دارم و می‌باید که از استاد دکتر **فضل‌الله اکبری** شروع کنم. او بزرگ‌خاندان حسابداران است. جایی گفته‌ام او حجت بالغه خداوند برای حرفه ما بوده است. من و هر کس که او را یک‌بار دیده باشد، هرگز فراموشش نمی‌کند و نکرده‌است، از آنجا که شخصیت والا و انسانیت کم‌نظیر او چنان بزرگ و درخور احترام بود که خاطر آدمی را ترک نخواهد کرد و به یادماندنی است. حسابرس در چند شماره مطالبی به قلم ایشان دارد که بسیار خواندنی است. بهتر است که خود بخوانید و ببینید که جهان را از چه پنجره‌ای می‌نگریست، چگونه فکر می‌کرد، چگونه می‌نوشت و چگونه زیستن کرده است.

حضور و نام **محمد شلیله** در نشریه‌های حرفه حسابداری معنایی خاص و متفاوت با سمت معمول او یعنی «سردبیر» دارد. او اولین سردبیر حسابرس بود، برای دوره‌ای کوتاه در سازماندهی اولیه حسابرس؛ و بعدها همراهی کاردان و همدلی همیشه حاضر و قابل اعتماد، چه در همفکری و چه در قلم‌زدن. او خواسته یا ناخواسته - که بهتر است بگوییم «تمام خواسته» - به مجله‌های حرفه‌ای وابسته است و نشریه‌های حرفه‌ای به او. آثار او هر از چندی در حسابرس و دیگر مجله‌های حرفه‌ای دیده می‌شود. شلیله از معدود کسانی است که برای نوشتن در حرفه ما، «سبک» دارد. زاویه نگاه او و تحلیلش از مسائلی که به آنها می‌پردازد نشان‌دهنده احاطه و عمق حوزه دانش و مطالعه‌های او در حیطه دانش علوم انسانی است که بدان علاقه دارد. نثر فاخر و زیبایی محمد شلیله خاص اوست و سبک وی، امضای کاملاً برجسته‌ای است که حتی اگر نامش در صدر مقاله و مطلب نیاید، بی‌درنگ متوجه خواهید شد که این نوشته، به قلم اوست. به نظر من سبک و سیاق و شخصیت محمد شلیله، دوست‌داشتنی است و کسانی چون او در حرفه به اندازه انگشتان یک‌دست هستند؛ پایدار باشد.

برای یادکردن از **اسماعیل عرفانی** «از یادرفته به یادماندنی»، بهتر است جمله‌ای از خود او را بیاورم: «اگر واقعاً سیستم حسابداری و حسابرسی درستی در مملکت نداشته باشیم، هیچ‌گاه اصلاحات اقتصادی به جایی نمی‌رسد».

دکتر **موسی بزرگ‌اصل** از اولین همکاران حسابرس است که مقاله‌هایش حسب مناسبت‌های مربوط در جای جای حسابرس ارائه شده‌است. او اینک مدیرعامل سازمان حسابرسی است. امید دارم که همچنان بتوانیم از حوزه دانش و قلمش در حسابرس بهره ببریم. فرصتی نکوست که همراهی و همدلی حدود ۲۰ ساله او در حسابرس را پاس بدارم.

گرچه مجله حسابرس، نشریه‌ای مربوط به حوزه حسابداری و حسابرسی است، اما مجله، گاه به مناسبت‌هایی از بزرگان حوزه علم و دانش کشور یاد کرده است. یاد علامه **محمد تقی جعفری** را با عبارت «توگویی پرگهر دریاستی» زنده می‌داریم.

آخرین ذکر خیر بهانه‌های زندگی در نخستین شماره حسابرس به **جمشید ارجمند** اختصاص دارد. ویراستار متواضع و فروتن حسابرس که تا آخر عمر بابرکتش همراهیمان کرد. مصداق عینی "هرچه درخت پربارتر، شاخه‌هایش افتاده‌تر". گرچه گاهی در نوشتار کلمه‌ها، اختلاف سلیقه‌هایی داشتیم، اما بزرگواری کوتاه می‌آمد و تحمل مان می‌کرد. آرامش جمشید ارجمند از پس سالها تجربه و به قول معروف دود چراغ خوردن حاصل آمده بود. از روزگار حروف سربی چاپخانه‌ها تا عصر تکنولوژی فیلم و زینک لیتوگرافی‌ها؛ خدایش بیامرزد.

زندگی حسابرس و شماره اول آن را نمی‌توان بدون نام‌بردن از اولین مدیرمسئول و درحقیقت بنیانگذارش **سید محمد رضا فاطمی** به پایان برد. فاطمی عاشق کتاب است و این عشق چندان در او قوی است که نمی‌شود با او همکار بود و یا روزگار گذراند و از این حس خوشایند دور ماند؛ او عشق به کتاب و کتابخوانی را به دیگران نیز انتقال می‌دهد. در این حوزه با بسیاری از نویسندگان بزرگ و نامی معاصر در ارتباط بوده و هست. بدون اغراق می‌گویم که همین باعث شده تا با دانشی بیشتر و تجربه‌ای غنی‌تر، هم‌حسی شگرفی را با انسانها و محیط پیرامونش داشته باشد. موتور ذهن او همواره ایده‌های شگرفی را برای بهینه‌سازی محیط کارش ارائه می‌دهد و کسانی که از نزدیک با او کار کرده‌اند می‌دانند که بارقه بسیاری از کارسازترین تصمیمهای زندگیش حاصل مطالعات گسترده او و دانش فکریش است. شاید آگاهی از این راز شگرف است که سید مشوق بزرگ کتاب و کتابخوانی در خیل آشنایان من در مجله حسابرس و دوران کاریم در سازمان حسابرسی به شمار می‌آید. خدماتش در سازمان حسابرسی و هر جا که بوده و مسئولیتی را برعهده پذیرفته، چون شخصیت خاص خودش فراموش ناشدنی است. عمرش دراز که یادش هر روز در یاد من به نیکی و نیکخواهی عزیز و گرامی است.

شماره ۲ حسابرس را با نام استاد **حسن سجادی نژاد** آغاز می‌کنم. او در شمار بزرگانی است که سابقه شاگردی مستقیم ایشان را داشته‌ام. علامه دهر بود و افزون بر مباحث متنوع حسابداری و حسابرسی، دستی در ریاضیات، فیزیک، شیمی، ادبیات فارسی و انگلیسی، خوشنویسی و علوم اسلامی داشت. استاد عزیز **مصطفی علی مدد** او را "از پایه‌گذاران حسابداری نوین در ایران، استادی سخت‌کوش و پژوهشگری یگانه و خستگی‌ناپذیر" می‌دانست. آخرین کار ایشان، فرهنگ ناتمام حسابداری بود که به همت دکتر فضل‌الله اکبری و استاد علی مدد به اتمام رسید.

همکاری با **نعمت‌الله نادری** با ترجمه مقاله «قرن آغازین حسابداری رسمی» آغاز شد که مقاله بسیار تأثیرگذاری است. من زمانی که فراز و نشیب حسابداری را در آمریکا و در این مقاله دنبال می‌کردم، دریافتم که مسائل این حوزه نیز در این کشور، بسیار مشابه فرازونشیب و چالشی است که یانکی‌ها دهه‌ها با سرخپوستان بومی آمریکا داشته‌اند. این مقاله و مرور دوباره آن را هنوز مفید می‌دانم.

می‌خواهم شماره ۳ حسابرس را با نام مصطفی علی‌مدد متبرک کنم. او برگزیده‌ای برای حرفه حسابداری بود. نثر فاخر و سبک خاص آقای علی‌مدد نیز همانند جامع‌الاطراف‌بودنش شهره عام و خاص است. آن قدر خود را در کار و کمکهایی که در مسیر حرفه و مسائل آن از او می‌خواستند غرق، و بهتر است بگویم محو، می‌کرد که خودش را نمی‌دید، دوست هم نمی‌داشت تا درباره‌اش حرف زده شود. افتادگیش مثال‌زدنی است. بی‌اندازه مهربان و نکته‌سنج بود. خدایش بیامرزد، استاد گرانقدر مصطفی - که علی‌مدد بود - و به‌گردن خیل عظیمی از دانش‌آموختگان حسابداری در بازه‌ای طولانی حق معلمی و استادی دارد. ثبت است بر جریده عالم نام او و او نیز فراموش‌ناشدنی است.

دکتر **علی نیکخواه آزاد**، معلمی آزاده است. به‌زعم نگارنده او تنها کسی است که شایستگی راهنمایی پایان‌نامه دکتری در مقوله‌های حسابرسی دارد. سخت‌کوش، جدی، حرفه‌ای و صریح است. برای او نیز سلامتی و طول عمر آرزو دارم.

حسابرس شماره ۳ دربرگیرنده مقاله «جامعه حسابداران رسمی ایران: گذشته، حال و آینده» به قلم دکتر **نظام‌الدین رحیمیان** است. نظام، که همیشه به‌همین مختصر به خودش اکتفا می‌کرد، از همراهان همیشگی حسابرس بوده و هست. موفقیت بیش‌ازپیش و روزافزونی را آرزو مندم.

نام **عباس ارباب‌سلیمانی** با ادبیات حسابرسی ایران عجین است. برای معرفی او باید بگویم که دو جلد کتاب حسابرسی او (ترجمه) سالها به‌عنوان منبع اصلی دروس حسابرسی در دانشگاهها مورد استفاده قرار می‌گرفت. ارباب‌سلیمانی از پژوهشگران ارشد مرکز تحقیقات تخصصی سازمان حسابرسی بود. او نیز مهربانانه سالها در همسایگی دفتر مجله حق همسایگی و همراهی را همه‌گونه به‌جا و درخور یاد، ادا کرد و اینک نیز جامعه حرفه‌ای کماکان از خدمات او بهره می‌برد.

عزیز عالیپور، این «عزیز دوست‌داشتنی» نیز از پژوهشگران ارشد مرکز آموزش تحقیقات تخصصی سازمان حسابرسی بود که خوش‌بختانه همکاریش با سازمان حسابرسی در تکمیل مجموعه سه‌جلدی حسابداری صنعتی کماکان ادامه دارد. عزیز، اهل خطه جنوب است، و خونگرمی مثال‌زدنی‌اش ویژگی جنوبیها. این خصلت دلنشین، نشست و برخاست با او را بسیار لذت‌بخش می‌کند؛ وقتی با او باشی، گذشت زمان را حس نمی‌کنی. بیان‌گیرا و صمیمی، نکته‌بینی و دقت او در مسائل حرفه‌ای، بخصوص حسابداری و حسابداری مدیریت، صورت جریان وجوه نقد و دیگر مسائلی که شاید همگی در یکی از نشریه‌های سازمان به‌اجمال تبلور یافته باشد (نشریه شماره ۷۶ سازمان، صورتهای مالی اساسی) از ویژگیهای این عزیز صمیمی است.

اینک دوست دارم یادی داشته باشم از چند بزرگواری که به‌گردن من (به‌طور خاص) و حرفه (به‌طور عام) حق دارند: **بهروز وقتی، داود اقوامی، دکتر حسین عبده تبریزی و علی صاره‌راز.**

• بهروز وقتی، عضو هیئت مدیره جامعه حسابداران و در میزگردهای اخلاق حرفه‌ای حسابرس، پای ثابت بود. او اولین رئیس و استاد حسابرسی و اخلاق حرفه‌ای نگارنده است.

• داود اقوامی را با حسابداری دولتی و بخش عمومی و کتابهای زبان تخصصی می‌شناسیم. آرامش و صبوری او در تدریس، که نگارنده افتخار شاگردی او را داشته است، و نیز طیف گسترده معلومات و تواضع بی‌حدش به یادماندنی است.

• نام دکتر عبده تبریزی با بورس و اوراق بهادار تهران و بازار سرمایه ایران و این حوزه از عرصه دانش اقتصاد کشور گره خورده است. او نیز به‌اذعان تمامی کسانی که با او برخورد داشته و از نزدیک می‌شناسندش و یا با وی همکاری کرده‌اند، دارای شخصیتی قوی و بیادماندنی است. نکته مهمتر این که این را نوشتیم، تا دستکم در صدمین شماره مجله حسابرس ثبت و مکتوب شود که دکتر عبده را بسیار انسان دوست یافته‌ام.

• علی صاره‌راز را بیشتر با تهیه صورتهای مالی تلفیقی می‌شناسیم، اما با حضور و مشارکت بی‌ادعایش، در کمیته تجدیدنظر دستورالعمل حسابرسی، و بعد از آن در کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی، خدمات شایسته‌ای را به جامعه حرفه‌ای ارائه کرده است. خدایش خیر دهد.

سیدابوالفضل فاطمی زاده، انسانی بسیار فروتن و متواضع و آرام است. چندانکه اگر او را بدون دانستن نامش ملاقات کنی، برایت باورکردنی نیست که این انسان موقر و فروتن با عنوان خزانه‌دار کل کشور برای دوره‌ای بیست و چندساله و با دانشی عمیق و درخور تحسین در جایگاهی خطیر و مورد شناخت همگان، عهده‌دار مسئولیتی حساس و تأثیرگذار بوده است. پاک‌دستی، تسلط شگرف او به مبانی قانونی و مقرراتی حرفه حسابداری و دانشهای مرتبط، صراحت لهجه و هوش سرشارش زبانزد همگان است. او اولین رئیس هیئت تشخیص حسابداران رسمی ایران نیز بوده است که در شکل‌گیری جامعه حسابداران رسمی ایران نقشی به‌سزا داشت. از آشنایی با او به‌خود می‌بالم؛ پایدار باشد.

شماره‌های ۴ و ۵ حسابرس در یک مجلد ارائه شده است. دکتر **کامبیز فرقاندست حقیقی**، **شیرین مشیرفاطمی**، دکتر **حسین کثیری** و **فریدون کشانی** از کسانی بودند که در سامان‌گرفتن این شماره از مجله، نقشی به‌سزا و درخور احترام و قدرشناسی بر عهده گرفتند. به‌خصوص آقای کشانی که تا مدت‌ها قسمت «بخشنامه‌های مالیاتی» را به همت ایشان در مجله به چاپ می‌رساندیم. حق همه ایشان را برگردن خود احساس می‌کنم.

حسابرس شماره ۶ به نام **دکتر رضا نظری** مزین است؛ او که تا به امروز همکاری صمیمی و اتکال‌پذیر برای حسابرس بوده است. دکتر نظری همچون استادش دکتر **رضا شباهنگ** (که به نیکی یادش خواهم کرد) منظم است. اگر بگوید کاری را که بر عهده خواهم گرفت، خیال آدم راحت می‌شود که کار به‌خوبی انجام خواهد شد و به‌سامان خواهد رسید. چنین است که می‌توانم بدون اغراق بگویم او در دوستی و نیز کار حرفه‌ای، انسانی با درایت و همکاری قابل‌اتکا، دوست‌داشتنی و البته جدی است. خدایش حفظ کند.

شماره ۷ حسابرس، به حسابداری بخش عمومی می‌پردازد. اینجاست که نام بزرگانی چون **دکتر جعفر باباجانی**، **حسین حسینی عراقی**، **دکتر غلامحسین مهدوی** و بعدها **دکتر بتول زارعی** به میان می‌آید. خدایشان به سلامت نگاه دارد.

• به حق یکی از تأثیرگذارترین شخصیتها از نظر حرفه‌ای و همچنین از جنبه نظری در رشته حسابداری بخش عمومی، دکتر جعفر باباجانی است. استادی که هنوز با مداد می‌نویسد؛ همچنان و طی بیش از ۴۰ سال است که به رسم مألوفش و با ۱۲ مداد همیشه تراشیده و آماده نگارش، در مسیری مستقیم قلم می‌زند و به جرأت می‌توانم بگویم که با صلابت این مسیر را پیموده است. حاصل عمر با برکت دکتر باباجانی را در تقدیم آثاری ارزشمند به جامعه دانشگاهی و حرفه‌ای، می‌توان مشاهده کرد.

• حسینی عراقی بسیار مهربان است و با همین خصلت برجسته و با صبر و تحمل، و همچنین بیش از همه، از بی‌ادعائیش، و با ارائه خدمات ارزشمندش در حرفه ما، می‌توان یاد کرد.

• نام دکتر مهدوی را با ترجمه سه جلد کتاب حسابداری سازمانهای دولتی می‌توان شاخص دانست.

• دکتر زارعی نیز از بانوان گرانقدری است که به طور تخصصی در زمینه حسابداری بخش عمومی تلاش می‌کند. دکتر **حامی امیراصلائی**، جوانی که مدت زمان کوتاه، اما بسیار ارزشمند را با مجله حسابرس همکاری کرد. گرچه اینک دسترسی به او دشوار به نظر می‌رسد، اما امیدوارم موجباتی فراهم آید تا دوباره بتوانیم شاهد ارتباط بیشتر او با کشور و حرفه حسابداری ایران باشیم. دکتر امیراصلائی استادی جوان و سخت‌کوش بود و این مسیر را در محیطی دیگر ادامه می‌دهد.

دکتر **غلامرضا اسلامی بیدگلی** به همراهی دکتر بتول زارعی «معرفی نام‌آوران حسابداری جهان» را در مجله حسابرس پایه‌گذاری کردند و تا شماره‌های متوالی آن را ادامه دادند. این کار با ارزش بعدها و با همراهی علاقه‌مندانی دیگر و در مجله‌های حرفه‌ای غیر از حسابرس نیز دنبال شد. از جمله یادگارهای رفتاری زنده‌یاد دکتر اسلامی بیدگلی، شوخ‌طبعی و البته ذکر مثالهای ناب از ادبیات فارسی چه در قالب شعر و یا تمثیل بود، که همه کسانی که با این مرد بزرگ آشنا بودند، از آن خاطره‌ها به یاد دارند. آخرین باری که ایشان را در بیمارستان دیدم باز لبخندی بر لب داشت که هرگز از یاد نخواهم برد؛ بهشت جایگاهش باد.

دکتر **علی وثوق** چهره نام‌آشنای نظام آموزش عالی حسابداری است. در معرفی او به ذکر خیری از قول دکتر ثقفی اشاره می‌کنم: «**راه‌اندازی و برنامه‌ریزی دوره‌های کارشناسی/ارشد و دکترای حسابداری و شناسایی این رشته در ستاد/انقلاب فرهنگی و شورای عالی برنامه‌ریزی، مدیون زحمتهای و تلاش خستگی‌ناپذیر شادروان دکتر علی وثوق است**»؛ خدایش بیامرزد. دکتر بزرگ‌اصل نیز او را آموزگاری وارسته می‌داند که معلمی را فدای مال دنیا نکرد.

محمد شریعتی، علی اکبر جابری، دکتر **سعید جمشیدی فرد** و **فریدون کشانی** از تأثیرگذاران در حسابرس شماره ۸ بوده‌اند که پیرامون مالیات و تغییرهای آن نظرهای سازنده‌ای ارائه کرده‌اند.

دکتر **علی ثقفی** کم می نویسد، اما کارش بسیار تأثیرگذار است. آموزگاری به تمام معناست و برگردن قریب به اتفاق دانش آموختگان مقطع دکترای حسابداری (به ویژه نسل اولی ها) حق مسلم دارد. نقش دکتر ثقفی در گسترش تحصیلات تکمیلی حسابداری بر کسی پوشیده نیست. او به عنوان اولین دبیرکل جامعه حسابداران رسمی ایران نقش مؤثری در شکل گیری آن داشت. دکتر ثقفی مطالعاتی جدی در مبانی نظری حسابداری و حسابداری مدیریت دارد و مقاله ایشان (با مشارکت دکتر امیراصلانی) با عنوان «مقدمه ای بر مبانی نظری حسابداری مدیریت» زینت بخش حسابرس شماره ۹ بوده است.

از همراهان ارجمند مجله حسابرس، از اولین شماره و قبل از آن تا این روزها، **توران اکوان** بوده است که گاه گاهی قلمی هم در حسابرس می زند، و البته بیشتر در مسائلی عمومی و اجتماعی. «یادی از پیشکسوتان حرفه حسابداری: علی اصغر آموخته»، از جمله کارهای اوست که در روزهای تهیه آن شاهد بودم که چگونه با کوشش فراوان و مراجعات پیگیرانه به بانک ملی ایران و بررسی مدارک قدیمی، آن را تهیه و تنظیم کرد. اکوان را به واقع می توان یکی از پایه گذاران و همکاران دائمی حسابرس دانست. او سالهاست سمت مدیریت اجرایی مجله حسابرس را عهده دار است.

دکتر **احمد مدرس** و دکتر **صابر شعری** از استادانی هستند که با شماره ۱۰ حسابرس همراه بوده اند. **مریم امین شانجانی** از مدیران بخش سیستم سازمان حسابرسی بود. مقاله ترجمه شده او با عنوان «تدابیری برای امنیت شغلی در دوران پرتلاطم» از جمله مطالب بسیار خواندنی است که نشان از درک عمیق او از مسائل مبتلا به حرفه دارد. آموزش حرفه ای حسابداری موضوعی است که همواره یکی از دغدغه های اصحاب حرفه بوده است. مقاله «آموزش حسابداری مدیریت: دیروز، امروز و فردا» تلاشی از دکتر **ویدا مجتهدزاده** در تبیین چالشهای او درباره این موضوع در شماره ۱۱ حسابرس است. حرفه حسابداری بدون وجود دکتر **رضا شباهنگ** به طور حتم چیزی کم داشت. در جایی پیشاهنگی ایشان در بیان تئوریهای حسابداری، حسابداری مدیریت، تکنیکهای آماری در حسابرسی، حسابرسی عملکرد مدیریت و نظم و حسن رفتار معلمان است. استاد را ستوده ام (اشاره به برخی آثار دکتر تا سال ۱۳۷۵) که پس از آن نیز آثار ماندگار دیگری چون «راهنمای به کارگیری اصول پذیرفته شده حسابداری، حسابداری مالی (جلد ۱ و ۲)، حسابداری پیشرفته (جلد ۱ و ۲)، حسابداری مدیریت، تئوریهای حسابداری (جلد ۱ و ۲) و مدیریت مالی (جلد ۱ و ۲)» را به جامعه حرفه ای ارائه کرد. از ویژگیهای منحصر به فرد دکتر شباهنگ نظم مثال زدنی اوست؛ نظم در کار و نظم در رفتار! این که می گویند یکدیگر را به نظم توصیه کنید، بیانی تئوریک است؛ آدمی باید دکتر شباهنگ را ببینید تا مفهوم و تأثیر نظم را در کار و زندگی درک کند. دکتر شباهنگ در شماره ۱۲ حسابرس نگاهی دارد به «ماهیت و تئوری حسابداری و فرایند تکامل تدریجی آن». خدایش سلامت نگاه دارد.

محمود پوربهرامی از اولین همراهان حسابرس به عنوان عضو شورای مدیریت و به عنوان اولین رئیس شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران، فرد شناخته شده ای است. دقت نظر، شکیبائی، دوری از تظاهر، آرامش و بی طرفی از ویژگیهای پوربهرامی است. آرامش او همیشه می تواند کل محیط اطرافش را آرام کند. بی طرفی او در نقشی که هم اکنون دارد (رئیس هیئت عالی انتظامی جامعه حسابداران رسمی ایران) بسیار اهمیت دارد. در مورد ویژگیهای منحصر به فرد پوربهرامی می توان مطالب بسیاری گفت و نوشت که در این مختصر نمی گنجد.

شماره ۱۳ حسابرس، طنازی از طنازان حرفه مالیات و حسابداری مالیاتی را پیش چشمان می آورد: **محمدعلی بیگ پور**. او از معدود پایوران ارشد مالیاتی بود که حسابداری را خوب می فهمید. با طنز زیست و متأسفانه با نوعی طنز تلخ از میانمان رفت. کتاب «حسابرسی مالیاتی» او منحصر به فرد و خواندنی است. او در چند میزگرد مالیاتی حسابرسی حضور داشت و مقاله «بازنگری آئین نامه نحوه تنظیم و تحریر و نگهداری دفاتر قانونی» از جمله کارهای به یادماندنی اوست. راهش پر رهرو باد.

دکتر **محسن خوش طینت** (پاک نیت) را تمام کسانی که دستی در آموزش حسابداری دارند، می شناسند. صرف نظر از نام بامسمای او، بیان شیوایش در طرح مسائل پیچیده حسابداری از قبیل صورتهای تلفیقی زبانزد است. شماره ۱۴ حسابرس دربرگیرنده مقاله ای از او با عنوان «مبانی نظری صورتهای مالی تلفیقی» می باشد.

ابراهیم نعمت پژوه از اعضای کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی است که این مهم را کماکان در تدوین استانداردهای حسابرسی بر عهده دارد. «اولین گام» او، مسائلی پیرامون استانداردهای نوپای حسابداری ایران در آن زمان را مطرح می کند (بهار سال ۱۳۸۱). خدایش به سلامت دارد.

ناصر آریا را صرف نظر از مسئولیت او در بخش کامپیوتر سازمان حسابرسی، با کامپیوتر و حسابرسی کامپیوتری می شناسیم. حدود ۱۰ اثر (تألیف و ترجمه) او در این زمینه گویای تلاشهای جهت دار وی است. شماره ۱۵ حسابرس به مقاله «نقش حسابرس در راهبری فناوری اطلاعات» او مزین است. نشریه ۸۳ سازمان حسابرسی که از اولین اصلی ترین کارهای اوست، هنوز متنی معتبر و درخور استفاده در دانشگاه ها و حسابرسی کامپیوتری است.

دکتر **یدالله مکرمی** را باید زودتر از اینها یاد می کردم. دکتر مکرمی از شماره ۴ حسابرس در سمت «سردبیر» نه تنها همراهی صمیمی، جدی و البته خونگرم (که ویژگی عزیزان خطه جنوب است)، که به واقع طلایه دار حرکت رو به جلوی حسابرس بوده است. دکتر مکرمی را می توان تنها سردبیر مجله های حرفه ای ما دانست که پیشینه اش در این جایگاه از همه پیشتر و بیشتر است. بسیاری از سرمقاله ها و مقالات حسابرس بانام و بعضاً بی نام، دیدگاه و زاویه نگاه و جهت گیری به روز او را که حاصل مطالعات بدون اغراق هر روزه او در حوزه مسائل حرفه حسابداری و مطالب جدید و نوی مطرح در جهان است، نشان می دهد. موضوعات محوری مجله حسابرس، حاصل مطالعه، جستجو و کنکاش گسترده و دقیق او در تمامی مسائل روز است. یک نمونه از مقاله های او «آشنایی با برخی از مفاهیم حسابداری مدیریت» است. همکاری با او طی این حدود ۲۰ سال از افتخارات من است. پایا باشد.

عبدالرسول رحیمی، اولین بار جدول کلمه های متقاطع مخصوص حسابداری را پیشنهاد کرد که مورد پذیرش قرار گرفت. او بعدها مطالبی در مورد تنی چند از اندیشمندان ایران که قرن ها پیش مباحث حسابداری را مطرح کرده بودند را گردآوری و تنظیم کرد که در شماره های مختلف حسابرس (از جمله بوزجانی- شماره ۲۸، و خوارزمی و آیین دبیری- شماره ۳۵) چاپ شده است. خدایش به سلامت دارد.

دکتر محمد عبدالله پور را با تسلط او بر زبان انگلیسی می‌شناسم. او ستون «فرازهای ماندگار از گنجینه حسابداری» را که (ترجمه بخشهایی از مجموعه‌ای به‌همین نام بود) پایه‌گذاری کرد که از سوی حمیده صفار دنبال شد.

دکتر محمدرضا نیکبخت و دکتر زهرا دیانتی‌دیلیمی، از خوشنامان دو نسل دانشگاه هستند که مقاله «برتریهای سیستم تولید بموقع» ایشان در حسابرس شماره ۱۵ به چاپ رسیده است.

«ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی» اثری از دکتر علی رحمانی است. حسن رفتار این استاد خراسانی، از او چهره‌ای به یادماندنی ساخته است. او اولین مدیرعامل شرکت بورس و اوراق بهادار تهران بود. ادامه فعالیت‌های آموزشی و حرفه‌ای او در دانشگاه و بازار سرمایه چشمگیر است.

دکتر کیهان مهام چهره‌ای نام‌آشنا در حرفه حسابرسی و حسابداری و دانشگاه است. مقاله وی با عنوان «برگ امتیاز متوازن و رابطه آن با تحقق راهبرد» در شماره ۱۷ حسابرس به چاپ رسیده است. او افزون بر عضویت در کمیته‌های تخصصی سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران، نقشی مؤثر نیز در ادبیات حسابرسی دارد. تدوین پیش‌نویس استانداردهای حسابرسی دولتی (با همکاری نگارنده) که به سفارش دیوان محاسبات کشور انجام شده، بخشی از تلاش‌های او در این زمینه است.

اصغر طاهری اگر چه کمتر شناخته شده می‌باشد، اما برای اعضای کمیته تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی با نقشی مؤثری که در ویرایش فنی استانداردها دارد، چهره‌ای کاملاً شناخته شده و به نام است. همگی از تسلط او به استانداردها و دقت نظر او آگاهی دارند و شاید به جرأت بتوان گفت به اندازه بیشتر از ده‌ها نفر در این امر مهم ایفای نقش کرده است. به نظر می‌رسد هیچ استاندارد حسابداری و حسابرسی را نیابید که از نقطه نظرهای او بی‌بهره باشد؛ بدین لحاظ است که حقی جدی برگردن استانداردهای حسابداری و حسابرسی دارد. مؤثر بودن همکاری ایشان طی دوره طولانی حدود ۲۰ سال اخیر، با صفت مشخص و برجسته بی‌ادعابودن و تواضع، شاخصه اصلی معرفی اصغر طاهری است. از جمله کارهای تحقیقاتی مقاله تخصصی «صورت جریان وجوه نقد در گزارشگری مالی قبل از بهره‌برداری» است.

هوشنگ نادریان از افراد شناخته شده در حرفه حسابداری است. او سالها (در دو مقطع) مدیرعامل سازمان حسابرسی، عضو هیئت تشخیص حسابداران رسمی، عضو شورای عالی جامعه و ... و مدیر مسئول مجله حسابرس بوده است. گرچه نادریان کمتر می‌نویسد، اما برخی مقاله‌ها و سرمقاله‌هایی که او در حسابرس به رشته تحریر درآورده، همگی گویای دقت نظر و وسعت دانش علمی اوست. حسابرس شماره ۱۸ دربرگیرنده مقاله او با عنوان «نقش حسابداران رسمی در حسابرسی مالیاتی» است.

از پرچالش‌ترین موضوعها در حرفه حسابداری، مقوله مالیات است. از سویی، نقش حسابرسان نیز در تشخیص مالیات در کشور با فرازونشیبی همراه بوده است. مقاله «نقش اجمالی مالیات بر دارایی و درآمد در قانون مالیاتهای مستقیم» به قلم دکتر جواد بستانیان در حسابرس شماره ۱۹ به چاپ رسیده است. دکتر بستانیان همواره به عنوان صاحب‌نظری آگاه و در عین حال همراه و باحوصله و نیز با رویی گشاده، دعوتهای مجله حسابرس را برای شرکت در میزگردها و مصاحبه‌ها اجابت کرده است که جای دارد به نوبه خود از این همراهی سپاسگزاری کنم. جدیت در کارهای حرفه‌ای از دیگر ویژگیهای شمردنی دکتر بستانیان است.

سید محمدرضا بنی فاطمی کاشی را با مقاله‌هایی درباره حسابرسی عملیاتی می‌شناسیم. حسابرس شماره ۲۰ مقاله‌ای از او به عنوان «آشنایی با برخی مفاهیم اساسی حسابرسی عملیاتی» را در خود جای داده که این همکاری بعدها نیز ادامه داشته است. حسابرس شماره ۲۲ مقارن با ۶ سالگی حسابرس است؛ هرچند این شماره با رویدادی غم‌انگیز همراه بود. اینجا، اما می‌خواهم یاد همکاری جوان اما وظیفه‌شناس و دقیقی را گرامی بدارم، با ابراز احترام به همه کسانی که کاری شبیه او انجام می‌دهند؛ **سیما حاجی آخوندی** را می‌گویم، همکار ماشین‌نویس یا بهتر است بگویم حروفچین حسابرس. به بهانه رفتن او نوشته بودم: «حدود ۳۰ سال کار، همواره با عزیرانی سروکار داشته‌ام که نتیجه کار ما (حسابرسان)، این گزارشهای خشک و بی‌روح را با دقت، ظرافت و هنر خود تلطیف و قابل ارائه کرده‌اند. حرفه‌ای‌گری، صمیمیت در کار و منانت در برخورد هایش بسیار خانمانه‌تر از سن و سالش بود. او هم برای حسابرس فراموش‌ناشدنی است.» یادش سبز.

وظیفه خود می‌دانم از **فاطمه دستمزد** به عنوان حرفه‌ای‌ترین ماشین‌نویسی که تاکنون برخورد داشته‌ام، یاد کنم. در اثرگذاری او همین بس که مرحوم مهندس مدنی در یادداشتی، او را در شمار یکی از سه پدیدآورنده نشریه شماره ۱۲۵ (مفاهیم و روشهای اساسی آمار ...)، همراه با خود و **حبیب‌اله تیموری** محسوب کرده است. خدایش بیش از پیش موفق بدارد.

آموزش حسابداری در سطح عمومی از دیرباز وامدار کتابهای حسابداری دکتر **عزیز نبوی** می‌باشد که تاکنون بیش از ده‌ها بار تجدید چاپ شده است. با وجود خیل عظیم کتابهای حسابداری، به نظر می‌رسد استفاده از کتابهای دکتر نبوی هنوز ادامه دارد. راز ماندگاری مجموعه‌های او را شاید بتوان در کلام **مصطفی علی مدد** خلاصه کرد که: «در تألیفات دکتر نبوی، تمامی نکته‌هایی که در یک تحقیق کتابخانه‌ای باید رعایت شود، مراعات شده، از منابع مختلف استفاده شده، منابع به دقت معرفی گردیده و بالاخره در زیرنویس صفحات مختلف کتابها، منابعی ذکر شده است که می‌تواند برای مطالعات بعدی مورد استفاده قرار گیرد.» علی مدد برخی خصایص ویژه دکتر نبوی و آثار او را ابتکار و جسارت، برنامه‌ریزی جامع، سادگی سبک و شیوه نگارش و به کارگیری کامل، و نیز تحقیق و توجه به مسائل کشور، ذکر می‌کند. محمد شلیله نیز به بهانه درگذشت دکتر نبوی، مقاله‌ای به عنوان «دهه ۱۳۴۰: دکتر عزیز نبوی و دیگران» نگاشته که بسیار خواندنی است.

شماره ۲۸ حسابرس به بزرگداشت و گرامیداشت دکتر فضل‌الله اکبری اختصاص دارد. از نزدیکان او **نظام‌الدین ملک‌آرایی** است که خود پژوهشگری والاست. او به عنوان نقاط محوری سیره دکتر اکبری به برخی حقوق او به ما و حرفه اشاره می‌کند، از جمله:

- بر ما حق داشت که عمری را برای شناساندن حسابداری به عنوان حرفه‌ای تخصصی تلاش کرد؛
- بر ما حق داشت که محقق بود آشنا با علوم مختلف، و اوضاع و احوال جامعه را می‌شناخت؛
- بر ما، جامعه ما و فرهنگ، حق داشت و دارد که انسانی شریف، معلمی بزرگ و پژوهشگری خستگی‌ناپذیر بود.

و در ادای این حق، توصیه‌هایی می‌کند که خواندنی است و فراگرفتنی. نظام‌الدین ملک‌آرایی، سالها مدیر آموزش و تحقیقات سازمان حسابرسی بود. حسابرس شماره ۳۰ یاد **سیامک جوانبخت** را گرامی داشته است. او اولین مدیر کنترل کیفیت و به گونه‌ای بنیانگذار کمیته کنترل کیفیت سازمان حسابرسی و نیز عضو کمیته کنترل کیفیت جامعه حسابداران رسمی ایران در اولین دوره فعالیت آن بود. ویژگی کار او ایجاب می‌کرد از استقلال رأی و ویژه‌ای برخوردار باشد که این طور بود؛ استقلالی که گاه دوستان نزدیک او را متعجب و گاه مکرر می‌کرد. او دوستی مهربان، صمیمی و متعهد به کارش بود؛ یادش گرامی باشد.

دکتر **زهرا لشگری** از بهار ۱۳۸۷ (شماره ۴۰ حسابرس) مسئولیت سردبیری حسابرس را برعهده گرفت. او به همراه مرحوم دکتر **نجفی علمی** (مدیرمسئول)، دکتر **شهناز مشایخ**، **مرتضی اسدی**، **محمود شالی**، **ولی ساجدی** و نگارنده، شورای مدیریت آن زمان حسابرس را شکل دادند. مقاله‌های چاپ‌شده طی این دوران، از افزایش گرایشهای آکادمیک حسابرس خبر می‌داد. موفقیت او را از خداوند خواستارم.

حسابرس شماره ۴۲ مقاله‌ای از دکتر **رضوان حجازی** (با همکاری **محبوبه فاطمی**) را دربردارد: «سهام ارزشی و سهام رشدی». با توجه به اهمیت سرمایه‌گذاری در توسعه کشورها، انتخاب بهترین نوع سرمایه‌گذاری موضوعی دارای اهمیت، چه از بُعد فردی و چه از بُعد اجتماعی است. مقاله با تأکید بر تنوع‌سازی، از آن به عنوان عاملی در کاهش ریسک یاد می‌کند. دکتر حجازی را می‌توان اولین بانوی دارای تحصیلات دکتری حسابداری در کشور دانست.

سخنرانی دکتر **کاظم نجفی علمی** در شماره ۴۳ حسابرس، با موضوع محوری «بازخوانی مجدد تاریخچه و نقش سازمان حسابرسی»، به عنوان مدیرعامل سازمان حسابرسی، بر قانون مالیات برارزش افزوده، مبارزه با فساد اقتصادی و پولشویی تأکید داشت. او با اشاره به نیروی ورودی و خروجی سازمان حسابرسی - که یکی از ویژگیهای محیط حسابرسی است - آن را به رودی زلال تشبیه کرده است؛ خدایش بیامرزد.

خانم **پروانه سیروس**، همسر مرحوم دکتر اکبری است که شماره ۴۷ حسابرس، گزارش‌گونه‌ای از دیدار با اوست. روی خوش و چهره گشاده او، یادآور خلق خوشی بود که پیشتر با دکتر اکبری تجربه کرده بودیم. چندباری پیش و پس از این دیدار، افتخار مصاحبت با این بانوی هنرمند را داشته‌ام، و متأسفم که در سالهای اخیر کمتر شده است. همواره حسرت چنین دیدارهایی را داشته‌ام. بانویی باکمال، یار و همراهی صمیمی برای دکتر اکبری و مادری چون دیگر گوهرمادران، کمترین ویژگیهایی است که می‌توان از او برشمرد. زمانی دکتر اکبری در مورد او می‌گفت: «من بی‌او هیچم». خدایش به سلامت دارد.

گفتگو با **اکبر سهیلی‌پور**، به بهانه انتصاب او به سمت مدیرعامل سازمان حسابرسی، دربرگیرنده دیدگاه‌ها و نگرشهای اوست. متنوع کردن خدمات سازمان (با توجه به کاهش مشتریان به دلیل خصوصی‌سازی) و انجام حسابرسی عملیاتی و حسابرسی با تأکید بر مدیریت ریسک از جمله مواردی است که بر نقش مؤثر سازمان در آینده تأکید داشت. موفقیت او را در تمامی شئون زندگی از خداوند بزرگ خواستارم.

عبدالرسول دری‌اصفهانی از استادان نگارنده و بسیاری از دوستان حرفه‌ای در سالهای دور و نزدیک بوده است. حسابرس با او گفتگویی پیرامون استانداردهای حسابداری ایران داشته است. او ضمن تأکید بر این که ظرفیت و توانایی سازمان حسابرسی، برای تدوین اصول حسابداری مناسب‌تر از هر سازمان دیگری است، بر استفاده از استانداردهای بین‌المللی اشاره دارد. او برای سازمان مالیاتی، جایگاهی در تدوین استانداردهای حسابداری متصور نیست و برعکس، مشارکت بورس در این خصوص را ضروری می‌داند. عبدالرسول دری‌اصفهانی معلم من در درس و اخلاق بوده است و خواهد بود.

سال ۱۳۸۸ می‌رفت که پایان پذیرد، اما پایان خوشی نداشت؛ پایان خوشی نداشت، چون حبیب را از ما گرفت. **حبیب‌الله تیموری** ماسوله برای حرفه يك استثنا بود. به‌قولی، گفتن در باره او سهل و ممتنع است؛ سهل است، از آنرو که، چون دیگر پژوهشگران

سازمان می‌نوشت و ترجمه می‌کرد و...؛ و ممتنع است چون شخصیتی چندلایه داشت؛ عاشق طبیعت بود و فردوسی و ادبیات فاخر پارسی و نوشتن؛ عاشق نوشتن بود و خوب نوشتن؛ سبک خاص خود را داشت با حساسیتی منحصر به خودش. زندگی سختی را پشت سر گذارده بود که آگاهی از چندوچون و نشیب و فرازهای آن ممکن است برای داستانی خواندنی و صدا البته پندآموز باشد. حبیب در عین حال به شدت پایبند اصول بود. افزون بر اصول حسابداری و حسابرسی، اقتصاد را خوب می‌دانست و فارسی و انگلیسی را نیز. مترجمی زبردست بود و در انتخاب متن برای ترجمه، حساس و مسئولیت‌پذیر و در ترجمه دقتی وصف‌ناپذیر داشت و بالاخره در کارهای تخصصی، همکاری دوست‌داشتنی و مهربان برای حسابرس. بخشی از شماره ۴۸ حسابرس، به مناسبت درگذشت حبیب به او پرداخته است که با توجه به مشارکت اکبر سهیلی‌پور، **اقدس قاسمیان** (همسر مرحوم تیموری)، مصطفی علی‌مدد، محمد شلیله، یداله مکرمی، توران اکوان و دکتر مهدی تقوی بسیار خواندنی‌تر شده است. همکاران حسابرس و سازمان حسابرسی ذکر خیرهایی از مرحوم تیموری داشتند که به تعدادی از آنها اشاره می‌کنم.

- جدیتی مثال‌زدنی داشت (دکتر **خدارحمی**).
- همیشه برای همه وقت داشت (**فاطمه دستمزد**).
- انسانیت را می‌شناخت (**بهناز عابدی**).
- از عمق جان خواه‌خواه و طالب حقیقت بود (**علی کمالی‌زارع**).
- با انگیزه‌ترین انسانی بود که در عمر خود دیدم (دکتر **امین ناظمی**).

خدایش بیامرزد.

مجتبی علیمیرزایی دوست چهل و چندساله‌ای است که همواره مصاحبت با او برایم لذت‌بخش است. شماره ۴۹ حسابرس، شامل گفتگویی با او پیرامون «مسئولیت حسابرس در برخورد با تقلب» است. علیمیرزایی فردی حرفه‌ای و دقیق و دوستی درخور اتکاست. در بحث تقلب، قاچاق، رشوه‌خواری، فرار مالیاتی (از طریق نگهداری دفاتر دوگانه، صورت‌حساب‌سازی صوری، و ایجاد بدهکاران غیر واقعی)، زمین‌خواری، رانت‌خواری، دریافت تسهیلات مالی و صرف آن در موارد غیرمجاز و مستردنکردن آن، پولشویی و دریافت کمیسیون را از مصادیق عمده تقلب می‌داند. به گزارشگری متقلبانه به عنوان یکی از دو نوع تقلب اشاره دارد که ممکن است موجب کسب ثروتهای نامشروع از طریق بورس گردد. او با عضویت در کارگروه‌های تخصصی سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی، و سازمان بورس، به‌ویژه مشارکت مؤثرش در کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، در واقع از ذخایر حرفه ما محسوب می‌شود.

فریده تذهیبی را با کارهای او در زمینه مبارزه با پولشویی می‌شناسیم. او کارشناس ارشد حقوق بین‌المللی است و سوابق ارزنده‌ای در زمینه‌های مختلف مبارزه با پولشویی دارد. گفتگو با او در رابطه با مبارزه با پولشویی حاوی نکته‌های ارزنده می‌باشد. او از جمله براین باور است که:

- آثار پولشویی نه تنها جنبه‌های اقتصاد کلان و خرد، بلکه دارای جنبه‌های اجتماعی، اخلاقی و سیاسی است.
- مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم بر شفافیت اطلاعات استوار است.
- یکی از الزامهای مبارزه با پولشویی آموزش است.

به مناسبت شماره ۵۰ حسابرس، گفتگوهایی با سید محمد رضا فاطمی، **گارو هوانسیان فر**، دکتر **مهدی تقوی**، جمشید ارجمند، **منصور شمس احمدی**، اکبر سهیلی پور، هوشنگ نادریان، مصطفی علی مدد، دکتر غلامرضا اسلامی بیدگلی و دکتر جعفر باباجانی انجام شده است که خواندنی است.

حسابرس شماره ۵۲ به مقوله حسابرسی عملیاتی می پردازد که از همکاریهای پژوهشگران ارجمندی چون دکتر **محمود لنگری**، دکتر نظام الدین رحیمیان، **هادی فاوچی**، دکتر **محمد عبدالله پور**، **مهدی افخمی**، **حمیدرضا ارجمندی**، دکتر **حسین کثیری** و سید محمد رضا بنی فاطمی کاشی برخوردار بوده است.

آموزش یکی از دغدغه های حسابرس و جامعه حرفه ای بوده است. حسابرس شماره ۵۳ برای چندمین بار به مقوله آموزش حرفه ای می پردازد که از همکاریهای **رضا مستأجران**، استاد ارجمند دکتر **محمد علی اکباتانی**، **همایون مشیرزاده**، دکتر **فرزام زمانی**، **علیرضا جم**، **غلامحسین دوانی**، **مهدی مدرسی نیا یزدی**، **مهربان پروز**، **کاظم وادی زاده**، **مصطفی جان نثاری**، **کیوان اسکندری** و دکتر **محسن غلامرضایی** بهره برده است. به دلیل اهمیت موضوع به برخی از نکته ها که صاحب نظران بر آن تأکید داشته اند اشاره می کنم:

- ارائه خدمات حرفه ای با کیفیت جز با آموزش حرفه ای مستمر میسر نیست.
- در دانشگاه ها باید به دانشجویان بیاموزند که چگونه بیاموزند.
- در زمینه حسابداری مدیریت خلاء جدی داریم؛ نیاز به آموزش در این زمینه آشکارتر و حیاتی تر است.
- آموزش حرفه ای مستمر از ضروریات حیات و ماندگاری حرفه به شمار می رود.

در شماره ۵۳ حسابرس به مناسبت چاپ «دیبچه ای بر حقوق مدنی» اثر فرزانه روزگار دکتر **محمد علی موحد** ذکر خیری از ایشان شده است. دکتر موحد نیز به واقع از علامه های دهر است و نابغه ای بی اندازه تأثیرگذار. حتی نگاه به چهره او آرامش بخش است؛ در کلام استاد، و در نوشتن استادتر است. او با سن حدود ۹۵ سال، روحیه جوانی دارد و بیش از هر جوانی فعال. خدای مهربان این استاد جامع الاطراف را برایمان نگاه دارد.

موضوع محوری حسابرس شماره ۵۵ استانداردهای حسابداری بخش عمومی بود که دربرگیرنده گفتاری با دکتر **فریدون رهنمای رودپشتی** است. دکتر رهنما از استادان فعال در دانشگاه آزاد اسلامی است و حق عظیمی بر گردن دانش آموختگان حسابداری دارد. او از جمله برایین باور است که تغییر رویکرد دولت و نهادهای دولتی در پاسخگویی و شفافیت اطلاعات یک ضرورت می باشد.

ابوالقاسم فخاریان از چهره های نام آشنای حسابداری و حسابداری مدیریت است. حسابرس شماره ۵۷ دربرگیرنده گفتگو با او در مورد بنگاه های «کوچک و متوسط» به مثابه ستون فقرات اقتصاد است.

علی فرزین بیلندی را آنان که باید می شناسند؛ از طریق فعالیتهای او در حسابداری موجودیهای زنده و کشاورزی و به طور تخصصی تر در مباحث حسابداری بیمه ای. علی فرزین سالها شاگرد و همنشین زنده یاد استاد علی مدد بود و خاطراتی که از این شاگردی و همنشینی دارد او را فردی متمایز ساخته است. او اکنون از مدیران بیمه است. ذکر خیر مصطفی علی مدد با عنوان «آئینه دلان و نکته گزاران همه رفتند» به قلم او و به مناسبت درگذشت استاد زینت بخش حسابرس شماره ۵۹ است.

غلامرضا سلامی از خوشنام‌ترین حسابداران حرفه‌ای امروز ماست. تسلط ایشان به قوانین و مقررات، سعه صدر او و نیز تلاش‌های او با تنی چند از همراهان در پاسداری از انجمن حسابداران خبره ایران، از او چهره‌ای بیادماندنی ساخته است. او مشاوری در خور اتکا در زمینه‌های مختلف حرفه‌ای است؛ خدایش حفظ کند.

استاد احمد زینی هم‌زمان هم معلم زبان انگلیسی تخصصی بود و هم معلم اخلاق. اگر بتوان به استاد «جنتلمن» اتلاق کرد، بی‌شک برازنده اوست. او به همراه مرحوم عبدالحسین دانشپور استاد زبان انگلیسی نگارنده و بسیاری از دانش‌آموختگان دانشکده حسابداری شرکت نفت بود. آرام بود و دوست‌داشتنی و دانشجویان را همچون فرزندان خود می‌دانست. در مجامع خصوصی گاه بسیار بذله‌گو و البته نکته‌سنج ظاهر می‌شد. سیدمحمد رضا فاطمی در حسابرس شماره ۷۱ از او به‌عنوان استادی با فضیلت و انسانی شریف، آزاد، متواضع، خیرخواه و مهربان یاد می‌کند. گاه می‌اندیشم آرامشی که بعضاً دارم، شاید تقلید کورکورانه‌ای از چنین استادانی است. بیمار شد، بیماری سخت؛ از او پوستی ماند و استخوانی و فقط همین را باخود برد. خدایش بیامزد.

از همراهان جوان ما فاطمه یاری است که به‌تازگی همکاری با حسابرس را آغاز کرده است. موفقیت او را نیز از خداوند خواستارم.

از دیگر همراهان حسابرس باید از لطفعلی لطفعلیان نام ببرم؛ عضو شورای مدیریت حسابرس که آرام و بی‌ادعا کار می‌کند و دوست و همکاری در خور اتکا است. گرچه کم می‌گوید، اما به قول معروف گزیده‌گوی است و روی حرف او می‌شود حساب کرد. حضور او در شورای مدیریت مجله حسابرس مایه دلگرمی و آرامش دیگر دوستان است. خدایش بیش از پیش موفق بدارد.

این داستان اما پایان نمی‌پذیرد جز به ذکر خیر از همکار خاص مجله حسابرس، محمود مجدی دوست‌داشتنی که عضو ثابت، آرام و پرکار حسابرس است. در مورد شخصیت خاص و مثال‌زدنی محمود آقای مجدی باید بسیار مفصل نوشت. اما در این نوشتار که به مختصر است، بسنده می‌کنم در حد بضاعت قلم؛ از جمله صفات برجسته او می‌توان به وظیفه‌شناسی دقیق و فوق‌العاده، ادب مثال‌زدنی و همراهی ویژه‌اش در شرایط سخت کاری یاد کرد. او از ارکان و پایه‌های بسیار مهم کاری حسابرس است. حافظه‌ای دقیق و به‌روز دارد که می‌توان سابقه همکاری یا اطلاعات مربوط به همه صاحب‌نظرانی که با مجله همکاری داشته‌اند و یا حتی سابقه خوانندگانی که با مجله در تماس بوده و هستند را از او سراغ گرفت. در کنار همه اوصاف نیک او، برخورد خوش و روی گشاده محمود مجدی همراه با خط زیبا و آراسته‌اش از وی شخصیتی منحصر به‌فرد و فراموش‌نشدنی ساخته است. او در سمت «مسئول امور توزیع، مشترکین و آگهی‌ها»، نقش خود را بدین‌عنوان و بیش از اینها، به‌خوبی ایفا کرده است. آقای مجدی برای تمام کسانی که حتی یک‌بار مراجعه‌ای به حسابرس داشته‌اند، چهره‌ای به‌یادماندنی است.

اکنون هنگام عرض ارادت ویژه‌ام به محمد حضرتی است. او نیز مانند همه همکاران حسابرس که هریک ویژگی‌های خاص شخصیتی خود را دارند، دارای شخصیتی منحصر بفرد است؛ اهل کرمان است، و با همان روحیه‌ای که

سهراب سپهری سرود «اهل کاشانم». او هنگام عکاسی چنان به ثبت لحظه‌ها می‌پردازد که بعدها با روحیه خاصش وقتی برای شما به تعریف بنشینند، در می‌یابید که چون نقاشی ماهر لحظه به لحظه رویداد را دیده و ضبط کرده است. اهل کتاب، فیلم، تئاتر، موسیقی، تاریخ و مهمتر از همه اهل انسانیت و جوانمردی است. آثار ماندگار ضبط و ثبت شده‌ای که او طی این دودهمه برایمان فراهم آورده، از جلسه‌های میزگرد گرفته تا مصاحبه‌ها و مراسم افطاری که در آنها زنده‌یادان عزیزمان حضور داشتند، نشان می‌دهد که اعضای خانواده حسابرس در جمع خوش همکاری خود چه روحیه‌ای داشته و دارند. چه می‌توانم بنویسم در وصف احساسم نسبت به این جمع بزرگ؛ جز این که صمیمانه از خداوند مهربان بخواهم که همه این مهربانان را سالیان سال به سلامت بدارد.

داستان بیست سال و خاطره‌های فراوان آن را سعی کردم در مختصری به رشته تحریر بیاورم؛ تا چه اندازه موفق بودم، به قضاوت خواننده بستگی دارد.

مجله حسابرس، اما پیشینه‌ای نیز دارد؛ هفت شماره حسابرس (مجموعه مقاله‌ها) طی سالهای ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۷ به مناسبت‌هایی و به تدریج چاپ و منتشر شده است. وظیفه خود می‌دانم ذکر خیری از دست‌اندرکاران این هفت شماره که پیشتر نامشان برده نشده، داشته باشم. **احمد حمیدی راوری و علی ناهید** (شماره ۱- سال ۱۳۷۲)؛ **کامران بحرینی** (شماره ۲- سال ۱۳۷۳)؛ **سیدرضا مدرسی نیا یزدی** (شماره ۳- سال ۱۳۷۴)؛ **سیروس شمس** (شماره ۴- سال ۱۳۷۵)؛ **دکتر احمد عزیزی** (شماره ۶- بهار سال ۱۳۷۶) و **لیلی جلیلی، حسن کرمی و حمید افسردیر** (شماره ۷- تابستان سال ۱۳۷۷) که شماره اخیر، ره‌آورد دهمین کنفرانس فدراسیون حسابداران آسیا در مالزی، شامل تعدادی مقاله‌های منتخب ارائه شده می‌باشد، که از سوی ایشان و دکتر موسی بزرگ‌اصل، **محمد علی قوامی** و نگارنده به فارسی برگردانده شده است. همچنین مجموعه مقاله‌های شماره ۵ شامل ۲ استاندارد بین‌المللی حسابرسی و ۵ بیانیه بین‌المللی رویه‌های حسابرسی مربوط به «حسابرسی کامپیوتری» است که به وسیله دکتر **کامبیز فرقاندوست حقیقی** (با استفاده از نظرهای دکتر بزرگ‌اصل و نگارنده) ترجمه و بعدتر به عنوان نشریه شماره ۱۴۸ سازمان حسابرسی با عنوان «حسابرسی کامپیوتری» چاپ و منتشر شده است.

- **احمد حمیدی راوری** از پژوهشگران تدوین استانداردها بود که پیشتر در کمیته تدوین دستورالعمل حسابرسی نیز نقش مؤثری داشت.
- **علی ناهید** سالها عضو هیئت‌عامل و رئیس کمیته فنی سازمان بود.
- **کامران بحرینی** از مدیران ارشد و مدتی مدیر تدوین استانداردهای سازمان بود.
- **سیدرضا مدرسی نیا یزدی** از مدیران بخش سیستم سازمان بود.
- **سیروس شمس** از ابتدای تأسیس سازمان حسابرسی عضو هیئت‌عامل و رئیس کمیته ترفیعات سازمان و نیز از اعضای مؤثر کمیته تدوین رهنمودهای حسابرسی بود.
- **دکتر احمد عزیزی** همکاریهای مؤثری با سازمان داشته که ترجمه دو کتاب تجزیه و تحلیل سیستمها و هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت (با مشارکت دکتر **احمد مدرسی**) از جمله خدمات اوست.

- **لیلی جلیلی** از کارشناسان تدوین استانداردهاست که در نهایی کردن نشریه شماره ۱۸۶ سازمان (استانداردهای حسابرسی با ساختار آموزشی) نقش مؤثری داشته است.
- **حسن کرمی** از مدیران ارشد سازمان بود که در تدوین استانداردهای بخش عمومی نیز نقش مؤثری ایفا کرد.
- **حمید افسردیر** از پژوهشگران آموزش و تحقیقات بود که نقش بسیار مؤثری در کمیته تدوین تجدیدنظر در دستورالعمل حسابرسی با تأکید بر مدیریت ریسک داشت. خدایش بیامرزد.
- من تمامی این عزیزان را در بهار نشست ریشه «حسابرس» مؤثر می‌دانم.
- دوست دارم و باید که نام دیگر **همکاران** مجله و نیز همکاران مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی حسابرس اینجا آورده شود. باشد که مهر یادگاری باشد بر همه صفحه‌های این صد شماره منتشر شده حسابرس با عنوان: «خسته نباشید؛ دستتون درد نکنه و خیلی ممنون» برای یک‌یک عزیزانی که بدون وجودشان چنین «حسابرس»ی نیز نخواهد بود.

ویراستار فنی	دکتر رافیک باغومیان
مدیر مرکز اطلاع‌رسانی	مریم نجفی
همکار مرکز اطلاع‌رسانی	مهناز زریو
دبیران اخبار و پژوهشگر و محقق	معصومه امیری مقدم – هادی معنوی مقدم
طراح و صفحه آرا	فاطمه عابدینی
همکار ویراستار	ساجده ملاطایفه
طراح جلد و طرح مقاله‌ها	آذین رستمی
حروفچینی	خدیجه خادم حقیقت

امیدوارم این نوشتار همچون برگ سبزی به آستان این عزیزان مورد پذیرش قرار گیرد. البته چنانچه بخواهم با ذکر جزئیاتی بسیار بسیار دقیق از آغاز پای‌گرفتن حسابرس تا به امروز آن یاد کنم باز تعداد بیشتری را به‌خاطر خواهم آورد که در این مسیر، بر عهده من و ما حق دارند. در اینجا از تمامی عزیزانی که ذکر خیر مستقیم یا غیرمستقیمی از ایشان نشده است، پوزش می‌طلبم. امیدوارم در فرصت یا مناسبتی دیگر این مهم فراهم شود. در عین حال از همه کاستیهای این مختصر صمیمانه پوزش می‌طلبم و امیدوارم این چند صفحه که برایم مروری بر زندگی ۲۰ ساله زندگی کاریم در حسابرس بود، گوشه‌ای از خدمات این عزیزان و حقی که بر گردن نگارنده دارند را نمایان ساخته باشد. بار دیگر می‌گویم که من با آنان زندگیها کرده‌ام و این خود حق ویژه دیگری است که بر گردن من دارند. یاد همگی، اعم از آنان که در قید حیات هستند یا دارفانی را وداع گفته‌اند، به خیر و نیکی باد.

این فراز و نشیب زندگی اما با همراهی دوست و غمخواری خاص میسر شده است که باید از او به خاطر صمیمیت و تحمل نه‌تنها ۲۰ ساله حسابرس که بخاطر همراهی چهل و چند ساله سپاسگزارش باشم. خانم **طوبی نوشادها** که در نشریه شماره ۱۴۸ سازمان حسابرسی (حسابرسی کامپیوتری)، نقش ویراستاری را عهده‌دار بوده است. خدایش بسلامت دارد.

محمدجواد صفار - فروردین ۱۳۹۸

